

Oslo kommune
Byrådsavdeling for finans
Seksjon for informasjonssikkerhet og IKT

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 OSLO

Dato: 04.10.2019

Deres ref:

Vår ref (saksnr):

Saksbeh:

Arkivkode:

201904874-17

Atle H. Hjelkerud, 412 90 275

100

HØRINGSUTTALELSE - FORSLAG TIL GJENNOMFØRING AV EU-REGELVERK MED NYE KRAV TIL UNIVERSELL UTFORMING AV NETTSTEDER OG MOBILAPPLIKASJONER I NORSK RETT

1. Innledning

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har i brev 01.07.2019 sendt på høring forslag til gjennomføring av EU-regelverk med nye krav til universell utforming av nettstedet og mobilapplikasjoner i norsk rett. Det aktuelle EU-regelverket består av Web Accessibility Directive (WAD – Webdirektivet) og tre tilhørende gjennomføringsrettsakter.

Høringsfristen var opprinnelig satt til 10.09.2019, men er senere forlenget til 27.09.2019.

I høringsbrevet har departementet bedt spesielt om innspill til følgende punkter:

- Forslag til valg av modell.
- Forslag til dato for ikrafttredelse og lengden på overgangsperioden før virksomhetene må etterleve kravene.
- Virksomhetenes syn på kostnader av å etterleve de nye kravene, herunder kostnader ved å oppdatere nettløsninger i henhold til de nye kravene.
- Hvordan kommunene vurderer utgiftene og utgiftsinndekningen, herunder om universell utforming av nye intranett og ekstranett er mer byrdefullt eller kan gjøres rimeligere enn det som legges til grunn i Vista sin samfunnsøkonomiske analyse, eksempelvis gjennom bruk av nye standardverktøy i markedet gitt den raske teknologiske utviklingen på området.
- Og videre om kostnadene knyttet til de 12 nye suksesskriteriene, som følger av oppdaterte retningslinjer fra versjon WCAG 2.0 til 2.1, kan begrenses i forhold til det som følger av Vista sin tilleggsanalyse, eksempelvis ved bruk av nyere standardverktøy i markedet.

2. Hva foreslåtte endringer innebærer

I all hovedsak blir gjeldende rett for universell utforming av IKT videreført, men utvidet i omfang. Etter gjeldende norsk rett er både offentlige og private virksomheter som er «rettet mot

allmennheten» omfattet av kravene til universell utforming av nettløsninger, jf. likestillings- og diskrimineringsloven § 17. Webdirektivet inneholder enkelte helt nye krav som ikke allerede følger av gjeldende norsk rett. I tillegg foreslås det en del presiseringer i gjeldende regelverk, blant annet presiseringer av definisjoner, avgrensning mot sektorregelverk, presisering av unntak og fastsettelse av skjæringstidspunkt for dokumenter.

Departementet foreslår at «gjeldende nasjonale regler om universell utforming av IKT, som går lenger enn direktivet, videreføres». Dette gjelder da for både offentlige og private virksomheter. Det foreslås imidlertid at likestillings- og diskrimineringsloven og forskrift om universell utforming av IKT harmoniseres med direktivets definisjoner. Det foreslås også presiseringer av unntak for kart og karttjenester, regulering av tredjepartsinnhold utenfor virksomhetens kontroll og avgrensning mot sektorregelverk. Det fastsettes også et skjæringstidspunkt (01.07.2014) for universell utforming av visse dokumentformater, dvs. når dokumentene skal være universelt utformet, så fremt de er publisert på nettløsninger som anses som ny IKT og er rettet mot allmennheten. Forslaget går her lenger enn direktivet legger opp til, som har fastslått skjæringstidspunktet til 23.09.2018. Datoen 01.07.2014 er valgt da dette er tidspunktet for når den gjeldende regelen om universell utforming av IKT begynte å gjelde. Endelig foreslås det at standarden Standarden Web Content Accessibility Guidelines (WCAG) oppdateres fra gjeldende versjon 2.0 til versjon 2.1.

Når det gjelder *nye* krav som følger av direktivet, er det i høringsnotatet skissert tre ulike modeller for virkeområde. Modell 1 vil omfatte kun offentlig sektor, mens modell 2 omfatter alle offentlige og private virksomheter. Modell 2b omfatter alle offentlige virksomheter og private virksomheter som jevnlig sysselsetter mer enn 50 ansatte. Departementet foreslår modell 2b. Dette innebærer at de nye kravene som følger av direktivet vil gjelde for hele offentlig sektor og for private virksomheter som jevnlig sysselsetter mer enn 50 ansatte.

For virksomhetene som omfattes av modell 2b er det foreslått krav til universell utforming av forhåndsinnspilt multimedieinnhold, krav til tilgjengelighetserklæring med tilbakemeldingsfunksjon og krav til universell utforming av nye intranett og ektranett.

3. Oslo kommunes vurdering

3.1 Valg av modell

Når det gjelder valg av modell støtter Oslo kommune at virksomheter i privat sektor som jevnlig sysselsetter mer enn 50 personer omfattes av de nye kravene. Dette vil riktignok gi økte kostnader totalt sett, men vil gi en mer enhetlig gjennomføring i samfunnet og kan også bidra til lavere kostnader per virksomhet. Forslaget utvider virkeområdet sammenlignet med direktivet, men det er positivt at reglene gjøres gjeldende for større del av samfunnet.

3.2 Dato for ikrafttredelse og overgangsperiode

Foreslått ikrafttredelse er 01.07.2020, med en overgangsperiode på 6 måneder for å etterleve kravene. Det innebærer at kravene skal følges fra 01.01.2021 og vil kunne håndheves fra denne datoen. Oslo kommune anser fristen å være for kort. Vi ser at kravet for å gjøre eksisterende IKT-løsninger universelt utformet etter gjeldende rett er 01.01.2021, men vil påpeke at det nå skjer en utvidelse av kravene, herunder de oppdaterte retningslinjene fra WCAG. Det vil kreve tid å få leverandører og utviklingsmiljøer til å omstille seg til utvidelse av kravene og implementere disse. Datoen 01.01.2021 er kun litt over ett år unna og vil kunne være for lite tid. Spesielt sett hen til at høringsrunden kan medføre endringer i forslagene, og at nye krav først blir lov- og forskriftsfestet i 2020, vil fristen være for kort.

Det er også viktig å presisere at det ikke er angitt noe estimat for kostnad knyttet til universell utforming av forhåndsinnspilt multimedieinnhold. Oslo kommune produserer mye multimedieinnhold, som i hovedsak gjøres av egne ansatte. Forslaget vil også kunne utløse en ressursdiskusjon, som i tillegg til ovenstående momenter taler for en lengre overgangsperiode.

På denne bakgrunn ber vi departementet om å vurdere en lengre overgangsperiode. Dette gjelder spesielt for kravet til universell utforming av forhåndsinnspilt multimedieinnhold.

3.3 Kostnader

Når det gjelder kostnadene knyttet til å etterleve de nye kravene er det svært vanskelig å anslå hva dette vil innebære for kommunene. Vista har gitt en samfunnsøkonomisk analyse som ikke gir et klart svar på kostnadene. Anslagene i utredningen er svært usikre. Enkelte av kravene vil kunne ivaretas ved hjelp av interne ressurser, mens andre krav vil kreve anskaffelser for å etterleve. Det er derfor vanskelig å mene noe om kostnadsbildet som oppgis i høringsnotatet.

Oslo kommune vil også påpeke at totalkostnadene for kommunene er vanskelig å beregne. Oslo kommune kan gjøre et anslag for egne nettsider, men har integrasjoner mot andre løsninger som gjør det mer utfordrende å se totalbildet.

Videre er det viktig å påpeke at estimatene fra Vista analyse kun tar høyde for teknisk tilpassing av plattformer. Kostnader tilknyttet endrede krav til tilpasning av eksisterende og fremtidig produksjon av innhold, foreligger det ingen estimater for. Vi sikter da spesielt til kravet om universell utforming av forhåndsinnspilt multimedieinnhold. Bruken av video til bruk på informasjons- og kommunikasjonsplasser har økt kraftig de siste årene, og trenden forventes å fortsette. Da tenker vi særlig på andre plattformer enn intra- og internett, som interne og eksterne sosiale medier-kanaler. Det produseres mye multimedieinnhold til bruk i opplæring som distribueres via intranett i dag. Mesteparten av multimedieinnholdet som produseres i kommunen, gjøres av egne ansatte kommunikasjonsmedarbeidere, og forslaget vil kunne utløse en ressursdiskusjon. Dette innebærer at kostnadene vil kunne bli høyere enn det som er skissert.

Oslo kommune konstaterer at totalkostnaden synes å kunne bli betydelig, og mener at kostnadsbildet må tydeliggjøres og finansiering klargjøres, før kravene implementeres.

Det antas at nye standardverktøy kan gjøre universell utforming rimeligere enn det som legges til grunn i analysen. Dette fordrer imidlertid at det er god kvalitet på standardverktøyene. Det er ikke gitt at det foreligger tilstrekkelige gode standardverktøy i markedet i dag, slik at dette får betydning for kostnadene dersom overgangsperioden opprettholdes. Med en lengre overgangsperiode vil det være mer tid til å få gode standardverktøy på markedet.

Når det gjelder oppdateringen av WCAG versjon 2.0 til 2.1 vil dette innebære en ekstrakostnad for virksomhetene. Det må også påpekes at mange virksomheter ikke etterlever versjon 2.0 i dag, gitt den gjeldende overgangsperioden til 01.01.2021. Virksomhetene kan imidlertid ha hatt en plan for å oppdatere sine løsninger i tråd med versjon 2.0 innen 01.01.2021. Når kravene nå utvides, uten at overgangsperioden forlenges, vil dette kunne innebære et kostnadselement som kan være tungt å bære for en del virksomheter, spesielt mindre kommuner. For store kommuner, som Oslo kommune, vil det i tillegg være en stor jobb som skal gjøres innen 01.01.2021. Nye standardverktøy kan også her være til hjelp, men her er det større usikkerhet knyttet til hvor mye dette kan gi av besparelser.

3.4 Øvrige forhold

Oslo kommune støtter endringsforslagene som innebærer at nettsider blir universelt utformet. Det er behov for å gi hele befolkningen tilgang til informasjon, spesielt fra offentlige organer. Det er således også bra at begrepet «allmennheten» endres til «brukere», som vil utvide begrepet. Det er imidlertid særskilte nettsider, som i og for seg er åpne, men som i all hovedsak retter seg mot leverandører, samarbeidspartnere og andre interessenter. Her kan det blant annet legges ut direkteavspilte videoer og hele konkurransegrunnlag knyttet til en anskaffelse. Materialet blir ofte liggende ute på nettsiden for at det skal være tilgjengelig for de nevnte interessenter. Det vil her være meget utfordrende å oppfylle alle WCAG-kravene, blant annet kravet til synstolkning. Dette henger sammen med at offentlige anskaffelser stiller strenge krav til dokumentasjon og har korte tidsfrister til å gjennomføre pålagte aktiviteter. Dersom kravene vil gjelde for slike nettsteder vil det kunne føre til at man måtte publisere slikt materiale på eksisterende lukkede nettverk (ekstranett). Det ville gjøre innholdet mindre tilgjengelig og føre til at offentlig eide virksomheter blir mindre åpne. Det etterlyses på denne bakgrunn en bredere vurdering av om enkelte områder kan unntas fra enkelte av kravene til universell utforming.

Oslo kommune viser til at kravene som stilles til universell utforming av intranett/ekstranett gjelder en svært begrenset del av IKT-systemer i arbeidslivet. Dersom det blir aktuelt å utvide kravene til også å gjelde andre IKT-systemer i arbeidslivet, forutsetter Oslo kommune at man høster av erfaringer som er gjort og at det blir en statlig medfinansiering.

Med hilsen

Arild Sundberg
kommunaldirektør

Randi Blystad
konst. seksjonssjef

Godkjent elektronisk